

МОНГОЛ УЛС
САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ
ТОГТООЛ

2016 оны 4 сар 06 өдөр

Дугаар 105

Улаанбаатар хот

“Ердийн даатгагчийн төлбөрийн чадварыг тооцоолох журам”-ыг
шинэчлэн батлах тухай

Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2, 6.2.3, Даатгалын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.3, 14 дүгээр зүйлийн 14.2.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. “Ердийн даатгагчийн төлбөрийн чадварыг тооцох журам”-ыг хавсралтаар шинэчлэн баталсугай.
2. Энэхүү тогтоолыг 2016 оны 1 дүгээр улирлаас эхлэн дагаж мөрдсүгэй.
3. Энэ тогтоолыг мөрдөж эхэлсэн хугацаанаас Хорооны 2013 оны 249 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Ердийн даатгагчийн төлбөрийн чадварыг тооцох журам”-ыг хүчингүй болсонд тооцсугай.
4. Журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, олон нийтэд мэдээлэхийг Ажлын алба /Ц.Нацагдорж/-нд даалгасугай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ
ГҮЙЦЭТГЭГЧ, ДЭД ДАРГА

Э.БАТБОЛД

ЕРДИЙН ДААТГАГЧИЙН ТӨЛБӨРИЙН ЧАДВАРЫГ ТООЦООЛОХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь ердийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхэлдэг компани /цаашид “даатгагч” гэх/-ийн даатгуулагчийн өмнө гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хугацаанд нь бүрэн биелүүлэхэд хүрэлцэхүйц хэмжээний хөрөнгөтэй эсэх, төлбөрийн чадвар нь зохих түвшинд хангагдсан эсэхийг тогтоож, тэдгээрт хяналт тавихад оршино.

Хоёр. Нэр томьёо

2.1. Энэ журамд хэрэглэсэн нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

2.1.1. “Нийт хөрөнгө” гэж даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүнгээс давхар даатгалын хойшлогдсон хураамж, нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хассан дүнг ;

2.1.2. “Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгө” гэж даатгагчийн төлбөрийн чадварын үзүүлэлтэд сөргөөр нөлөөлж болохуйц хөрөнгийн нийлбэр дүнг ;

2.1.3. “Зөвшөөрөгдөх хөрөнгө” гэж даатгагчийн нийт хөрөнгөөс зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийг хассан дүнг ;

2.1.4. “Зайлшгүй байх хөрөнгө” гэж даатгуулагчийн өмнө гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хугацаанд нь зохих түвшинд биелүүлэхэд зайлшгүй байх шаардлагатай хөрөнгийн дүнг ;

2.1.5. “Төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа” гэж даатгагч даатгуулагчийн өмнө гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хугацаанд нь бүрэн биелүүлэхэд зохих түвшинд хангагдсан хөрөнгөтэй эсэхийг харуулсан харьцааг ;

2.1.6. “Нийт өр төлбөр” гэж санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт өр төлбөрийн дүнгээс даатгалын нөөц сан дахь давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хассан дүнг ;

2.1.7. “Даатгагчид ногдох орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц” гэж санхүүгийн байдлын тайлангийн орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн дүнгээс давхар даатгалын хойшлогдсон хураамжийг хассан дүнг ;

2.1.8. “Санхүүгийн байдлын тайлан” гэж Сангийн сайд, Санхүүгийн зохицуулах хорооны /цаашид Хороо гэх/ даргын хамтарсан тушаалааар батлагдсан даатгалын компанид мөрдөгдөх “Санхүүгийн тайлангийн маягт, тодруулга”-д тусгагдсан Санхүүгийн байдлын тайланг ;

2.1.9. “Банкны харилцах, хадгаламж” гэж Монгол банкнаас банкны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой аль нэг албадлагын арга хэмжээнд ороогүй, холбогдох этгээдэд үл хамаарах банкинд байгаа харилцах, хадгаламжийг ;

2.1.10. “Банкны хадгаламжийн сертификат” гэж Монгол банкнаас банкны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой аль нэг албадлагын арга хэмжээнд ороогүй, холбогдох этгээдэд үл хамаарах банкнаас олгосон

Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан үнэт цаасыг;

2.1.11. “Гадаадын банкин дахь харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат” гэж тухайн улсынхаа эрх бүхий байгууллагаас банкны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой аль нэг албадлагын арга хэмжээнд ороогүй, холбогдох этгээдэд үл хамаарах “Стандарт энд Пурс” (Standard&Poor’s) компанийн ВВВ болон түүнтэй адилтгах зэрэглэлээс дээш зэрэглэлтэй банкинд байгаа харилцах, хадгаламж, тус банкнаас гаргасан хадгаламжийн сертификатыг;

2.1.12. “Дотоодын банк бус санхүүгийн байгууллагад итгэлцлээр байршуулсан мөнгөн хөрөнгө” гэж Хорооноос банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой аль нэг албадлагын арга хэмжээнд ороогүй, холбогдох этгээдэд үл хамаарах банк бус санхүүгийн байгууллагад байршуулсан мөнгөн хөрөнгийг;

2.1.13. “Авлага” гэж санхүүгийн байдлын тайлангийн даатгалын авлага, бусад авлага, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн авлага, аж ахуй нэгжийн орлогын албан татварын авлага, бусад татварын авлага болон мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгөд тооцсон хүүний авлага, Банкинд байршуулсан 3 сараас дээш хугацаатай хадгаламж, хадгаламжийн сертификатын хүүний авлагын дүнг;

2.1.14. “Төв банкны үнэт цаас” гэж Монголбанкны мөнгөний бодлогын нээлттэй захын хэрэгсэл бөгөөд хямдруулсан хэлбэрээр арилжигдаж, тогтоосон хугацааны дараа нэрлэсэн үнээр эргэн төлөгдөх үнэт цаасыг;

2.1.15. “Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас” гэж Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд заасныг;

2.1.16. “Хөрөнгө оруулалтын сан” гэж Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 6.2.1-д заасан нээлттэй эсхүл хаалттай санг;

2.1.17. “Компанийн өрийн хэрэгсэл” гэж Хорооноос тусгай зөвшөөрөл авсан даатгагчийн холбогдох этгээдээс бусад компанийн өрийн хэрэгслийг;

2.1.18. “Өрийн хэрэгсэл” гэж Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 4.1.9-т заасныг;

2.1.19. “Гадаадын засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл”, “Гадаадын Төв банкны үнэт цаас”, “Гадаадын компанийн хувьцаа”, “Гадаадын компанийн өрийн хэрэгсэл” гэж Хорооноос баталсан Ердийн даатгалын компанийн даатгалын нөөц сангаас хөрөнгө оруулалт хийх талаарх харилцааг зохицуулсан эрх зүйн актад заасан олон улсын хөрөнгийн биржүүд дээр арилжаалагдаж байгаа “Стандарт энд Пурс” (Standard&Poor’s) компанийн ВВВ болон түүнтэй адилтгах зэрэглэлээс дээш зэрэглэлтэй Гадаадын засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл, Гадаадын Төв банкны үнэт цаас, түүнчлэн тус зэрэглэл болон түүнтэй адилтгах зэрэглэлээс дээш зэрэглэлтэй, холбогдох этгээдэд үл хамаарах Гадаадын компанийн хувьцаа, Гадаадын компанийн өрийн хэрэгслийг;

2.1.20. “Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамж” гэж Хорооноос баталсан даатгагч даатгалын гэрээгээр хүлээсэн эрсдэлээ давхар даатгуулах талаарх харилцааг зохицуулсан журамд заасан “зөвшөөрөгдөх давхар даатгагч”-тай байгуулсан давхар даатгалын гэрээний дагуу төлөх ёстой хойшлогдсон давхар даатгалын хураамжийг;

2.1.21. “Санхүүгийн түрээс” гэж Санхүүгийн түрээсийн тухай хуулийн 3.1, 3.2-т заасныг;

2.1.22. “Үл хөдлөх хөрөнгө” гэж даатгагчийн үндсэн үйл ажиллагаандаа ашиглаж байгаа Иргэний хуулийн 84.3 дахь хэсэгт заасан, холбогдох хууль, журмын дагуу

баталгаажсан эрхийн гэрчилгээтэй үл хөдлөх хөрөнгийг /Аливаа зээлийн барьцаанд тавьсан, эсхүл төлбөрийн баталгаа болгосон хөрөнгийг үл хөдлөх хөрөнгөд оруулж тооцохгүй/;

2.1.23. “Хөдлөх хөрөнгө” гэж даатгагчийн үндсэн үйл ажиллагаандаа ашиглаж байгаа биет үндсэн хөрөнгө буюу машин тоног төхөөрөмж, тээврийн хэрэгсэл, тавилга эд хогшил, компьютер дагалдах хэрэгслийг;

2.1.24. “Өмчлөх бусад хөрөнгө” гэж нөхөн төлбөрийн тооцоонд хүлээн авсан хөрөнгийг;

2.1.25. “Бусад хөрөнгө” гэж даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүнгээс энэ журмын 4.4.1-4.4.27-д заасан хөрөнгийн дүнг хасч тооцсон дүнг.

Гурав. Төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт

3.1. Даатгагчийн төлбөрийн чадварын байдлыг төлбөрийн чадварын зохистой харьцаагаар тодорхойлно.

3.2. Төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг даатгагчийн зөвшөөрөгдөх хөрөнгийн дүнг өр төлбөрийн дүн ба зайлшгүй байх хөрөнгийн нийлбэр дүнд хуваах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно.

$$ТЧЗХ = \frac{ЗХ}{ЗБХ + \Theta Т} * 100\%$$
, Үүнд:

ТЧЗХ – төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа

ЗХ – зөвшөөрөгдөх хөрөнгийн дүн

ӨТ – өр төлбөрийн дүн

ЗБХ – зайлшгүй байх хөрөнгийн дүн

3.3. Зөвшөөрөгдөх хөрөнгийн дүнг даатгагчийн нийт хөрөнгөөс зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүнг хасах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно.

$$ЗХ = НХ - ЗqX$$
, Үүнд:

ЗХ – зөвшөөрөгдөх хөрөнгийн дүн

НХ – нийт хөрөнгийн дүн

ЗqX – зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн

3.4. Өр төлбөрийн дүнг даатгагчийн нийт өр төлбөрийг даатгагчид ногдох орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн 10 хувиар бууруулах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно.

$$\Theta Т = Н\Theta Т - \Theta ТХН * 10\%$$
, Үүнд:

ӨТ – өр төлбөрийн дүн

НӨТ – нийт өр төлбөрийн дүн

ӨТХН – даатгагчид ногдох орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн дүн

3.5. Даатгагчид зайлшгүй байх хөрөнгийн хэмжээг тооцохдоо дараах 3 үзүүлэлтийн хамгийн их дүнг үндэслэн тогтоох буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$\text{ЗБХ} = \max (\text{ОТХх}; \text{НХДх}; \text{ДСДХ}) , \text{ Үүнд:}$$

ЗБХ – зайлшгүй байх хөрөнгийн хэмжээ

ОТХх – энэ журмын 3.5.1-д заасан дүн

НХДх – энэ журмын 3.5.2-д заасан дүн

ДСДХ – энэ журмын 3.5.3-д заасан дүн

3.5.1. Хураамжийн аргаар зайлшгүй байх хөрөнгийн хэмжээг тайлант хугацааны агаарын хөлгийн, автотээврийн хэрэгслийн, бүх төрлийн хариуцлагын даатгалын хэлбэрийн орлогод тооцсон хураамжийн 40 хувь, бусад даатгалын хэлбэрийн орлогод тооцсон хураамжийн 20 хувийн нийлбэр дүнгээр буюу дараах томъёогоор тооцно;

$$\text{ОТХх} = \text{ОТХ}^1 * 40\% + (\text{НОТХ} - \text{ОТХ}^1) * 20\% , \text{ Үүнд:}$$

ОТХ^1 – Агаарын хөлгийн, автотээврийн хэрэгслийн, бүх төрлийн хариуцлагын даатгалын хэлбэрийн тайлант хугацаанд орлогод тооцсон хураамжийн дүн

НОТХ – Тайлант хугацааны нийт орлогод тооцсон хураамжийн дүн

3.5.2. Агаарын хөлгийн, автотээврийн хэрэгслийн, бүх төрлийн хариуцлагын даатгалын хэлбэрийн сүүлийн 3 жилд нэхэмжилсэн хохирлын дундаж дүнгийн 50 хувь дээр бусад хэлбэрийн сүүлийн 3 жилд нэхэмжилсэн хохирлын дундаж дүнгийн 20 хувийг нэмсэн дүн. Тус дүнг дараах томъёогоор тооцно;

$$\text{НХДх} = \frac{\text{НХ}^1_t + \text{НХ}^1_{t-1} + \text{НХ}^1_{t-2}}{3} * 50\% + \frac{((\text{ННХ}_t - \text{НХ}^1_t) + (\text{ННХ}_{t-1} - \text{НХ}^1_{t-1}) + (\text{ННХ}_{t-2} - \text{НХ}^1_{t-2}))}{3} * 20\%$$

Үүнд: НХ^1_t - Агаарын хөлгийн, автотээврийн хэрэгслийн, бүх төрлийн хариуцлагын даатгалын хэлбэрийн тухайн жилийн тайлант хугацаанд нэхэмжилсэн хохирлын дүн

НХ^1_{t-1} - Агаарын хөлгийн, автотээврийн хэрэгслийн, бүх төрлийн хариуцлагын даатгалын хэлбэрийн өмнөх жилийн тайлант хугацаанд нэхэмжилсэн хохирлын дүн

НХ^1_{t-2} - Агаарын хөлгийн, автотээврийн хэрэгслийн, бүх төрлийн хариуцлагын даатгалын хэлбэрийн 2 жилийн өмнөх тайлант хугацаанд нэхэмжилсэн хохирлын дүн

ННХ_t - Тухайн жилийн тайлант хугацаанд нийт нэхэмжилсэн хохирлын дүн

ННХ_{t-1} - Өмнөх жилийн тайлант хугацаанд нийт нэхэмжилсэн хохирлын дүн

ННХ_{t-2} - 2 жилийн өмнөх тайлант хугацаанд нийт нэхэмжилсэн хохирлын дүн

3.5.3. Хорооноос тогтоосон дүрмийн сангийн доод хэмжээ

3.6. Нэхэмжилсэн хохирлын дүнг тухайн жилийн тайлант хугацаанд олгосон нөхөн төлбөрийн цэвэр зардал ба нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн өөрчлөлтийн дүнгийн

нийлбэрээс нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн өөрчлөлтийг хасч тооцно.

3.7. Даатгагч нь 3-аас доош жил даатгалын үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа тохиолдолд (даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгогдсоноос хойш 3 жил хүрэхгүй хугацаа өнгөрсөн) энэ журмын 3.5.2-д заасан үзүүлэлтийг тооцоолохгүй.

3.8. Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүнг хөрөнгийн ангилал бүрээр байршуулах дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгийн дүн, нэгжид ногдох дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгийн дүн болон байршуулсан хөрөнгийн эрсдэлтэйд тооцсон хэсэг буюу зөвшөөрөгдөх хөрөнгийг бууруулах дүнгүүдийн нийлбэрээр дараах томъёогоор тооцож гаргана:

$$3qX = NX3q + X3q_n + 3XB, \text{ Үүнд:}$$

$3qX$ – зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн

$NX3q$ – нийт хөрөнгөд ногдох зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн

$X3q_n$ – нэгжид ногдох тухайн хөрөнгийн зөвшөөрөгдөхгүй дүн

$3XB$ – зөвшөөрөгдөх хөрөнгийг бууруулах дүн

3.9. Нийт хөрөнгөд ногдох зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүнг энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангилал тус бүрээр тооцсон зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгийн нийлбэрээр буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$NX3q = \sum_{i=1}^n [XX]$$

$NX3q$ – нийт хөрөнгөд ногдох зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн

XX – зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгө

n – энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангиллын тоо

i – энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангиллын дугаар

3.9.1. Энэ журмын 4.4.1-4.4.19, 4.4.22-4.4.28-д заасан ангиллаарх нийт хөрөнгөд ногдох зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан дүнг тухайн хөрөнгө байршуулах дээд хувийг нийт хөрөнгийн дүнгээр үржиж, үржвэрийг санхүүгийн байдлын тайлан дахь тухайн хөрөнгийн дүнгээс хасах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$XX = (X_i - NX * \max_i) \geq 0, \text{ Үүнд:}$$

X_i – санхүүгийн байдлын тайлан дахь тухайн хөрөнгийн дүн

NX – нийт хөрөнгө

\max_i – тухайн хөрөнгийг байршуулах дээд хувь

n – энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангиллын тоо

i – энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангиллын дугаар

3.9.2. Энэ журмын 4.4.20, 4.4.21-д заасан хөрөнгийн ангиллаарх нийт хөрөнгөд ногдох зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан дүнг тухайн хөрөнгө байршуулах дээд хувийг санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүнгээр үржиж,

үржвэрийг санхүүгийн байдлын тайлан дахь тухайн хөрөнгийн дүнгээс хасах замаар тооцож гаргана.

3.10. Нэгжид ногдох зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүнг энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангилал бүрээр тооцсон нэгжид ногдох зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгийн нийлбэрээр буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$HX3q = \sum_{i=1}^n [XX^H] , \text{ Үүнд:}$$

$HX3q$ – нэгжид ногдох зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн

XX^H – нэгжид зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгө

n – энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангиллын тоо

i – энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангиллын дугаар

3.10.1. Энэ журмын 4.4.1-4.4.19, 4.4.22-4.4.28-д заасан ангиллаарх нэгжид ногдох зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан дүнг тухайн хөрөнгөд байршуулах нэгжид ногдох дээд хувийг нийт хөрөнгийн дүнгээр үржиж, үржвэрийг тухайн нэгжид байршуулсан хөрөнгийн дүнгээс хасах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$XX^H = (X_i^H - HX * \max_i^H) \geq 0 , \text{ Үүнд:}$$

X_i^H – тухайн нэгжид ногдох хөрөнгийн дүн

HX – нийт хөрөнгийн дүн

\max_i^H – нэгжид ногдох хөрөнгийн дээд хувь

i – энэ журмын 4.4-д заасан хөрөнгийн ангиллын дугаар

3.10.2. Энэ журмын 4.4.20, 4.4.21-д заасан хөрөнгийн ангиллаарх нэгжид ногдох зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан дүнг тухайн хөрөнгөд байршуулах нэгжид ногдох дээд хувийг санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүнгээр үржиж, үржвэрийг тухайн нэгжид байршуулсан хөрөнгийн дүнгээс хасах замаар тооцож гаргана.

3.11. Зөвшөөрөгдөх хөрөнгийг бууруулах дүнг энэ журмын 4.4.1-4.4.8, 4.4.12-4.4.28-д заасан хөрөнгийн зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байгаа дүнг энэ журмын 4.4-д заасан зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн харгалзах хувиар үржүүлж, Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл, Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас, Компанийн өрийн хэрэгслийн энэ журмын 4.2-т заасан ангиллаарх хөрөнгийн дүнг энэ журмын 4.4-д заасан тухайн ангилалд харгалзах зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн хувиар үржүүлэн, эдгээр үржвэрүүдийг нэмэх замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$3XB = \sum_{i=1}^n (AX_i * 3qXX_i) , \text{ Үүнд:}$$

$3XB$ – зөвшөөрөгдөх хөрөнгийг бууруулах дүн

AX_i – энэ журмын 4.4.1-4.4.8, 4.4.12-4.4.28-д ангиллаарх заасан хөрөнгийн зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байгаа хөрөнгийн дүн, Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл, Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас, Компанийн өрийн хэрэгслийн хувьд энэ журмын 4.2.3-т заасан ангиллаарх хөрөнгийн дүн

$3qXX_i$ – энэ журмын 4.4-д заасан зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн хувь

n – хөрөнгийн ангиллын тоо
i – хөрөнгийн ангиллын дугаар

3.12. Даатгагчийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа нь 100 хувь буюу түүнээс илүү байвал зохино.

3.13. Даатгагчийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа 100 –аас 110 хувийн хооронд байвал тухайн даатгагчийг төлбөрийн чадваргүй болж болзошгүй гэж үзнэ.

3.14. Хэрэв даатгагчийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа 100 хувиас доош байвал даатгагчийг төлбөрийн чадваргүй болсонд тооцно.

Дөрөв. Хөрөнгийн ангилал

4.1. Даатгагчийн хөрөнгөөс авлага, үнэт цаас, өмчлөх бусад хөрөнгө хэлбэрээр үүссэн хөрөнгийг хугацааны үзүүлэлтээр нь ангилж даатгагчийн төлбөрийн чадварыг үнэлэхэд ашиглана.

4.2. Даатгалын компани нь үнэт цаас (Гадаад улсын үнэт цаас, Банкны хадгаламжийн сертификат, Төв банкны үнэт цаас, Засгийн газрын үнэт цааснаас бусад), өмчлөх бусад хөрөнгө, авлагыг дор дурдсан байдлаар тухай бүр ангилна:

4.2.1. Хэвийн

4.2.2. Хугацаа хэтэрсэн

4.2.3. Чанаргүй, үүнээс:

4.2.3.1. Хэвийн бус

4.2.3.2. Эргэлзээтэй

4.2.3.3. Муу

4.3. Энэ журмын 4.2-д заасан активын ангилалыг хугацааны үзүүлэлтээр нь дор дурдсан байдлаар дүгнэнэ:

4.3.1. Дараах хүснэгтийн дагуу авлагыг төлөхөөр тохиролцсон огноо буюу бичгээр хийсэн хэлцэлд тусгагдсан төлөгдөх хугацаа дууссанаас хойшхи хугацаанаас эхлэн хугацааг тооцож дүгнэн, авлагыг ангилна: (авлагын төлөгдөх хугацааг 1 удаа 120 хүртэлх хоногоор сунгасан тохиолдолд тухайн авлагыг хэвийн авлагаар, 1 удаа 121-ээс дээш хоногоор сунгасан тохиолдолд эргэлзээтэй авлагаар, 2 ба түүнээс дээш удаа авлагын төлөгдөх хугацааг сунгасан тохиолдолд тухайн авлагыг эргэлзээтэй авлагаар тооцно. Эргэлзээтэй авлагаар тооцож эхэлснээс хойш 30 хоногийн дотор төлөгдөөгүй бол тухайн авлагыг муу авлагаар тооцно):

Ангилал	Хэвийн	Хугацаа хэтэрсэн	Хэвийн бус	Эргэлзээтэй	Муу
Хугацааны үзүүлэлт	30 хүртэл хоногийн дотор байгаа	31-60 хоногийн дотор төлөгдөөгүй	61-90 хоногийн дотор төлөгдөөгүй	91-120 хоногийн дотор төлөгдөөгүй	121-ээс дээш хоногоор төлөгдөөгүй буюу гэмт хэргийн улмаас бий болсон авлага

4.3.2. Дараах хүснэгтийн дагуу үнэт цаас, үнэт цаасны хүүгийн эргэн төлөлтийн хуваарьт заасан хугацаанаас эхлэн хугацааг тооцож дүгнэн, Гадаад улсын үнэт цаас, Банкны хадгаламжийн сертификат, Төв банкны үнэт цаас, Засгийн газрын үнэт цаас, Хөрөнгө оруулалтын сан болон хөрөнгийн биржийн хувьцаанаас бусад үнэт цаасыг ангилна:

Ангилал	Хэвийн	Хугацаа хэтэрсэн	Хэвийн бус	Эргэлзээтэй	Муу
Хугацааны үзүүлэлт	Үнэт цаас, үнэт цаасны	Үнэт цаас, үнэт цаасны	Үнэт цаас, үнэт цаасны	Үнэт цаас, үнэт цаасны	Үнэт цаас, үнэт цаасны

	хүүгийн эргэн төлөлт, хуваарьт заасан хугацаандаа төлөгдөж байгаа.	хүүгийн эргэн төлөлт хийгдэлгүй хуваарьт заасан хугацаанаас 30 хүртэл хоног хэтэрсэн.	хүүгийн эргэн төлөлт хийгдэлгүй хуваарьт заасан хугацаанаас 31-60 хоног хэтэрсэн.	хүүгийн эргэн төлөлт хийгдэлгүй хуваарьт заасан хугацаанаас 61-90 хоног хэтэрсэн.	хүүгийн эргэн төлөлт хийгдэлгүй хуваарьт заасан хугацаанаас 91-ээс дээш хоног хэтэрсэн.
--	--	---	---	---	---

4.3.3. Дараах хүснэгтийн дагуу өмчлөлд авснаас хойшхи хугацаанаас эхлэн хугацааг тооцон дүгнэж, өмчлөх бусад хөрөнгийг ангилна:

Ангилал	Хэвийн	Хугацаа хэтэрсэн	Хэвийн бус	Эргэлзээтэй	Муу
Хугацааны үзүүлэлт	Өмчлөлд авснаас хойш 30 хүртэл хоногийн дотор борлогдоогүй	Өмчлөлд авснаас хойш 31-60 хүртэл хоногийн дотор борлогдоогүй	Өмчлөлд авснаас хойш 61-90 хүртэл хоногийн дотор борлогдоогүй	Өмчлөлд авснаас хойш 91-120 хүртэл хоногийн дотор борлогдоогүй	Өмчлөлд авснаас хойш 121 хоногоос дээш хугацаанд борлогдоогүй

4.4. Даатгагч нь дараах хүснэгтэд заасны дагуу хөрөнгийг ангилан, зөвшөөрөгдөх хөрөнгийн дүнг тооцно:

д/д	Хөрөнгийн ангилал	Хөрөнгө байршуулах дээд хувь	Нэгжид ногдох хөрөнгийн дээд хувь	Зөвшөөрөгдөх үй хөрөнгийн хувь
	Баганын дүн	1	2	3
4.4.1.	Банкны харилцах, хадгаламж	100%	35%	0%
4.4.2.	Гадаадын банкин дахь харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	2%	1%	0%
4.4.3.	Дотоодын банк бус санхүүгийн байгууллагад итгэлцлээр байршуулсан мөнгөн хөрөнгө	20%	5%	5%
4.4.4.	Бэлэн мөнгө	2%	2%	0%
4.4.5.	Хэвийн авлага	20%	20%	0%
	Хугацаа хэтэрсэн авлага	15%	15%	25%
	Хэвийн бус авлага	10%	10%	50%
	Эргэлзээтэй авлага	0%	0%	100%
	Муу авлага	0%	0%	100%
4.4.6.	Банкны хадгаламжийн сертификат	50%	20%	0%
4.4.7.	Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	100%	100%	0%
4.4.8.	Төв банкны үнэт цаас	60%	60%	0%
4.4.9.	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	60%	20%	Хэвийн үнэт цаас 0% Хугацаа хэтэрсэн үнэт
4.4.10.	Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл	60%	20%	
4.4.11.	Компанийн өрийн хэрэгсэл	20%	10%	

				цаас 25% Хэвийн бус үнэт цаас 50% Эргэлзээтэй үнэт цаас 75% Муу үнэт цаас 100%
4.4.12.	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – 1 ангилал	10%	5%	20%
4.4.13.	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – 2 ангилал	5%	5%	30%
4.4.14.	Хөрөнгө оруулалтын нээлттэй сан	20%	10%	5%
4.4.15.	Хөрөнгө оруулалтын хаалттай сан	20%	10%	10%
4.4.16.	Гадаадын Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	2%	1%	0%
4.4.17.	Гадаадын Төв банкны үнэт цаас	2%	1%	0%
4.4.18.	Гадаадын компанийн өрийн хэрэгсэл	1%	0,5%	30%
4.4.19.	Гадаадын компанийн хувьцаа	1%	0,5%	50%
4.4.20.	Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамж	100%	100%	0%
4.4.21.	Нөхөн төлбөрийн нөөцийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг	100%	100%	0%
4.4.22.	Даатгалын орлогын шимтгэлийн хойшлогдсон зардал	10%	5%	80%
4.4.23.	Хэвийн өмчлөх бусад хөрөнгө	10%	5%	0%
	Хугацаа хэтэрсэн өмчлөх бусад хөрөнгө	5%	2,5%	25%
	Хэвийн бус өмчлөх бусад хөрөнгө	2,5%	2,5%	50%
	Эргэлзээтэй өмчлөх бусад хөрөнгө	0%	0%	100%
	Муу өмчлөх бусад хөрөнгө	0%	0%	100%
4.4.24.	Санхүүгийн түрээс	10%	5%	5%
4.4.25.	Үл хөдлөх хөрөнгө	25%	25%	5%
4.4.26.	Хөдлөх хөрөнгө	10%	5%	80%
4.4.27.	Даатгалын үндсэн үйл ажиллагаанд зориулан авсан биет бус хөрөнгө	10%	10%	70%
4.4.28.	Бусад хөрөнгө	0%	0%	100%
	Нийт хөрөнгийн дүн			

Тав. Холбогдох этгээд болон түүнтэй холбоотой этгээдэд хөрөнгө оруулалт хийх хязгаарлалт

5.1. Даатгалын тухай хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан хязгаарлалтаас гадна дараах этгээдэд хөрөнгө оруулалт хийхийг хязгаарлах бөгөөд энэхүү этгээд нь хөрөнгө оруулалт хийхэд эрсдэл бүхий этгээдэд тооцогдоно:

5.1.1. Даатгалын тухай хуулийн 61 дүгээр зүйлд заасан холбогдох этгээд;

5.1.2. Даатгагчийн болон холбогдох этгээдийн хувь нийлүүлэгч болон хувьцаа эзэмшигч;

5.1.3. Даатгалын компанийн хувь нийлүүлэгч, Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн, гүйцэтгэх захирал, даатгалын салбарын захирал, тэдгээрийн өвөг эцэг, эмэг эх, эцэг, эх, эхнэр, нөхөр, ах, эгч, дүү, хүүхэд болон тэдэнд хяналтын багцаа эзэмшүүлдэг

хуулийн этгээд, уг хуулийн этгээдийн хяналтын багцыг эзэмшдэг аливаа иргэн, хуулийн этгээд;

5.1.4. Барьцаа хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ нь зээлийн үндсэн өр болон хүүгийн төлбөрийг барагдуулахад хүрэлцэхгүй байгаа иргэн, хуулийн этгээд;

5.1.5. Холбогдох этгээдтэй хэрэг, маргаан үүссэний улмаас эрх бүхий байгууллагаар хянагдаж, шалгагдаж байгаа этгээд.

Зургаа. Хяналт тавих

6.1. Энэ журмын нэгдүгээр хавсралт “СЗХ04143” маягт болон хоёрдугаар хавсралт “СЗХ04144” маягтын дагуу даатгагч өөрийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг тооцоолон гаргаж, Хорооны тогтоолоор батлагдсан даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн санхүүгийн нэмэлт тайлангийн агуулга, маягтыг тогтоох журамд заасан хугацаанд улирал бүр санхүүгийн тайлангийн хамт цаасаар болон цахимаар Хороонд хүргүүлнэ.

6.2. Хороонд хүргүүлсэн төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг үнэн зөв тооцоолсон эсэхэд Хорооны даатгалын хяналт шалгалт хариуцсан нэгж хяналт тавьж, баталгаажуулна.

6.3. Энэ журамд заасны дагуу даатгагч төлбөрийн чадваргүй болж болзошгүй болсон тохиолдолд Хорооноос тогтоосон хугацаанд энэхүү нөхцөл байдалд хүргэсэн хүчин зүйлүүдийг тодорхойлж, тэдгээрийн нөлөөллийг үе шаттайгаар бууруулах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулан Хороонд хүргүүлнэ.

6.4. Хороо энэ журмын 6.3-д заасан төлөвлөгөөг хянаж, шаардлагатай тохиолдолд даатгагчид зөвлөмж хүргүүлэн, тус төлөвлөгөөний дагуу ажиллаж буй эсэхэд хяналт тавина.

6.5. Хороо энэ журмын хэрэгжилтэд байнга хяналт тавих бөгөөд зөрчсөн этгээдэд Даатгалын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--ooOoo--

“Ердийн даатгагчийн төлбөрийн чадварыг тооцоолох журам”-ын нэгдүгээр хавсралт

Маягт СЗХ04143

“.....” “ХХК-ийн 20.... оны дүгээр улирлын
Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн

д/д	Хөрөнгийн ангилал	Хөрөнгө байршуулах дээд хувь	Зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байгаа дүн	Нийт хөрөнгөд ногдох зөвшөөрөгдөхгүй дүн	Нэгжид ногдох хөрөнгийн дээд хувь	Нэгжид ногдох зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байгаа дүн	Нэгжид ногдох тухайн хөрөнгийн зөвшөөрөгдөхгүй дүн	Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн хувь	Зөвшөөрөгдөх хөрөнгийг бууруулах дүн	Нийт зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн
	Баганын дүн	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Банкны харилцах, хадгаламж	100%			35%			0%		
2.	Гадаадын банкин дахь харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	2%			1%			0%		
3.	Дотоодын банк бус санхүүгийн байгууллагад итгэлцдээр байршуулсан мөнгөн хөрөнгө	20%			5%			5%		
4.	Бэлэн мөнгө	2%			2%			0%		
5.	Хэвийн авлага	20%			20%			0%		
	Хугацаа хэтэрсэн авлага	15%			15%			25%		
	Хэвийн бус авлага	10%			10%			50%		
	Эргэлзээтэй авлага	0%			0%			100%		
	Муу авлага	0%			0%			100%		
6.	Банкны хадгаламжийн сертификат	50%			20%			0%		
7.	Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	100%			100%			0%		
8.	Төв банкны үнэт цаас	60%			60%			0%		
9.	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	60%			20%			0%		
								25%		
								50%		

								75%		
								100%		
10.	Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл	60%			20%			0%		
								25%		
								50%		
								75%		
								100%		
11.	Компанийн өрийн хэрэгсэл	20%			10%			0%		
								25%		
								50%		
								75%		
								100%		
12.	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – 1 ангилал	10%			5%			20%		
13.	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – 2 ангилал	5%			5%			30%		
14.	Хөрөнгө оруулалтын нээлттэй сан	20%			10%			5%		
15.	Хөрөнгө оруулалтын хаалттай сан	20%			10%			10%		
16.	Гадаадын Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	2%			1%			0%		
17.	Гадаадын Төв банкны үнэт цаас	2%			1%			0%		
18.	Гадаадын компанийн өрийн хэрэгсэл	1%			0,5%			30%		
19.	Гадаадын компанийн хувьцаа	1%			0,5%			50%		
20.	Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамж	100%			100%			0%		
21.	Нөхөн төлбөрийн нөөцийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг	100%			100%			0%		
22.	Даатгалын орлогын шимтгэлийн хойшлогдсон зардал	10%			5%			80%		
23.	Хэвийн өмчлөх бусад хөрөнгө	10%			5%			0%		
	Хугацаа хэтэрсэн өмчлөх бусад хөрөнгө	5%			2,5%			25%		
	Хэвийн бус өмчлөх бусад хөрөнгө	2,5%			2,5%			50%		
	Эргэлзээтэй өмчлөх бусад хөрөнгө	0%			0%			100%		
	Муу өмчлөх бусад хөрөнгө	0%			0%			100%		
24.	Санхүүгийн түрээс	10%			5%			5%		
25.	Үл хөдлөх хөрөнгө	25%			25%			5%		
26.	Хөдлөх хөрөнгө	10%			5%			80%		

“.....” **ХХК-ийн 20... оны дүгээр улирлын төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт**

Үзүүлэлт	Дүн	Тооцох хувь	Тооцсон дүн
1	2	3	4
<i>1. Зайлиггүй байх хөрөнгө / $I = \max(1.1, 1.2, 1.3)$ /</i>			
1.1 Даатгалын хураамжид үндэслэх /Тухай тайлант хугацааны нийт орлогод тооцсон хураамж / $(1.1.1 (4)+1.1.2 (4))$			
1.1.1 Агаарын хөлөг, авто тээврийн хэрэгсэл, бүх төрлийн хариуцлагын даатгалын хэлбэрийн орлогод тооцсон хураамж		40%	
1.1.2 Бусад хэлбэрийн орлогод тооцсон хураамж		20%	
1.2 Даатгалын нэхэмжлэлд үндэслэх /Сүүлийн 3 жилийн дунджид үндэслэн/ $(1.2.1 (4)+1.2.2 (4))$			
1.2.1 Агаарын хөлөг, авто тээврийн хэрэгсэл, бүх төрлийн хариуцлагын даатгалын хэлбэрийн нэхэмжилсэн хохирлын дундаж дүн		50%	
1.2.2 Бусад хэлбэрийн нэхэмжилсэн хохирлын дундаж дүн		20%	
1.3 Хорооноос тогтоосон дүрмийн сангийн доод хэмжээ			
2. Нийт хөрөнгө			
3. Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгө			
4. Зөвшөөрөгдөх хөрөнгө / $4 = (2) - (3)$ /			
5. Өр төлбөр / $5 = \text{Нийт өр төлбөр} - \text{ОТХН} * 10\%$ /			
6. Төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа			
$6 = 4 / (1+5) \geq 100\%$			

**Зайлшгүй байх хөрөнгийн хэмжээг тодорхойлох үзүүлэлтүүд
дансны жагсаалтаар**

Даатгалын хэлбэр	Дансны дугаар	
	Орлогод тооцсон хураамж	Нэхэмжилсэн хохирлын дүн*
Автотээврийн хэрэгслийн даатгал	[511003]-[512003]-[601003] - [602103]-[611003]+[621003]	[631003]-[522003]-[523003] +[642003]+[643003]-[671003] - [672003]
Агаарын хөлгийн даатгал	[511008]-[512008]-[601008] - [602108]-[611008]+[621008]	[631008]-[522008]-[523008] +[642008]+[643008]-[671008] - [672008]
Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	[511009]-[512009]-[601009] - [602109]-[611009]+[621009]	[631009]-[522009]-[523009] +[642009]+[643009]-[671009] - [672009]
Хариуцлагын даатгал	[511010]-[512010]-[601010] - [602110]-[611010]+[621010]	[631010]-[522010]-[523010] +[642010]+[643010]-[671010] - [672010]
Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал	[511012]-[512012]-[601012] - [602112]-[611012]+[621012]	[631012]-[522012]-[523012] +[642012]+[643012]-[671012] - [672012]
Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	[511016]-[512016]-[601016] - [602116]-[611016]+[621016]	[631016]-[522016]-[523016] +[642016]+[643016]-[671016] - [672016]
Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	[511017]-[512017]-[601017] - [602117]-[611017]+[621017]	[631017]-[522017]-[523017] +[642017]+[643017]-[671017] - [672017]
Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал	[511001]-[512001]-[601001]- [602101]-[611001]+[621001]	[631001]-[522001]-[523001] +[642001]+[643001]-[671001] - [672001]
Хөрөнгийн даатгал	[511002]-[512002]-[601002] - [602102]-[611002]+[621002]	[631002]-[522002]-[523002] +[642002]+[643002]-[671002] - [672002]
Ачааны даатгал	[511004]-[512004]-[601004] - [602104]-[611004]+[621004]	[631004]-[522004]-[523004] +[642004]+[643004]-[671004] - [672004]
Барилга угсралтын даатгал	[511005]-[512005]-[601005] - [602105]-[611005]+[621005]	[631005]-[522005]-[523005] +[642005]+[643005]-[671005] - [672005]
Газар тариалангийн даатгал	[511006]-[512006]-[601006] - [602106]-[611006]+[621006]	[631006]-[522006]-[523006] +[642006]+[643006]-[671006] - [672006]
Мал амьтдын даатгал	[511007]-[512007]-[601007] - [602107]-[611007]+[621007]	[631007]-[522007]-[523007] +[642007]+[643007]-[671007] - [672007]
Санхүүгийн даатгал	[511011]-[512011]-[601011] - [602111]-[611011]+[621011]	[631011]-[522011]-[523011] +[642011]+[643011]-[671011] - [672011]
Зээлийн даатгал	[511013]-[512013]-[601013] - [602113]-[611013]+[621013]	[631013]-[522013]-[523013] +[642013]+[643013]-[671013] - [672013]
Итгэлцлийн даатгал	[511014]-[512014]-[601014] - [602114]-[611014]+[621014]	[631014]-[522014]-[523014] +[642014]+[643014]-[671014] - [672014]
Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	[511015]-[512015]-[601015]- [602115]-[611015]-[621015]	[631015]-[522015]-[523015] +[642015]+[643015]-[671015] - [672015]

*2016 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс өмнөх тайлант хугацааны нэхэмжилсэн хохирлын дүнг тухайн тайлант хугацаанд даатгагчаас олгосон нийт нөхөн төлбөрийн дүн дээр нэхэмжилсэн боловч олгоогүй хохирлын дүнг нэмж, өссөн дүнгээр тооцож гаргана.

Хөрөнгийн ангилал дансны жагсаалтаар

Хөрөнгийн ангилал	Дансны дугаар
Банкны харилцах, хадгаламж	1110, 1111, 1120, 1121, 1140, 1141, 1310, 1317 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.9-д заасан хөрөнгийн дүн
Гадаадын банкин дахь харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	1112, 1142, 1312 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.11-д заасан хөрөнгийн дүн
Дотоодын банк бус санхүүгийн байгууллагад итгэлцлээр байршуулсан мөнгөн хөрөнгө	1130, 1131, 1313 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.12-д заасан хөрөнгийн дүн
Бэлэн мөнгө	1010, 1020, 1030
Хэвийн авлага	1160 - 1162, 1170, 1171, 1210, 1220, 1230, 1240, 1250, 1260, 1270, 1280, 1318, 1319, 1328, 2910 эдгээр дансанд тусгагдсан тохирох ангилал дахь авлагын дүн. 1219, 1229, 1239, 1249, 1259, 1269 дансдын дүн хэвийн авлагын дүнд тооцогдоно.
Хугацаа хэтэрсэн авлага	
Хэвийн бус авлага	
Эргэлзээтэй авлага	
Муу авлага	
Банкны хадгаламжийн сертификат	1140, 1141, 1310, 1311 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.10-д заасан хөрөнгийн дүн
Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	115001, 115101, 132001, 132101, 132201, 132301, 132601, 132701, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан Монгол Улсын засгийн газрын өрийн хэрэгслийн дүн
Төв банкны үнэт цаас	115002, 115102, 132002, 132102, 132202, 132302, 132602, 132702, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.14-д заасан хөрөнгийн дүн
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	132003, 132103, 132203, 132303, 132603, 132703, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.15-д заасан хөрөнгийн дүн
Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл	132004, 132104, 132204, 132304, 132604, 132704, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгслийн дүн
Компанийн өрийн хэрэгсэл	132005, 132105, 132205, 132305, 132605, 132705, 132805, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.17-д заасан хөрөнгийн дүн
Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – 1 ангилал	132106, 132206, 132306, 132606, 132706, 132806, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан уг ангиллаарх хөрөнгийн дүн
Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – 2 ангилал	132107, 132207, 132307, 132607, 132707, 132807, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан уг ангиллаарх хөрөнгийн дүн
Хөрөнгө оруулалтын нээлттэй сан	132009, 132109, 132209, 132309, 132609, 132709, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан уг ангиллаарх хөрөнгийн дүн
Хөрөнгө оруулалтын хаалттай сан	132009, 132109, 132209, 132309, 132609, 132709, 132809, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан уг ангиллаарх хөрөнгийн дүн
Гадаадын Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	115001, 115101, 132201, 132301, 132601, 132701, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.19-д заасан гадаадын Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгслийн дүн
Гадаадын Төв банкны үнэт цаас	132202, 132302, 132602, 132702, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.19-д заасан гадаадын Төв банкны үнэт цаасны дүн
Гадаадын компанийн өрийн хэрэгсэл	132205, 132305, 132605, 132705, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.19-д заасан гадаадын компанийн гаргасан өрийн хэрэгслийн дүн
Гадаадын компанийн хувьцаа	132210, 132310, 132610, 132710, 132901 эдгээр дансанд тусгагдсан тус журмын 2.1.19-д заасан гадаадын компанийн хувьцааны дүн
Давхар даатгалын хойшлогдсон хураамж	1810
Нөхөн төлбөрийн нөөцийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг	1820, 1821
Даатгалын орлогын шимтгэлийн хойшлогдсон зардал	1830, 1840, 1850
Хэвийн өмчлөх бусад хөрөнгө	1610 дансны тус ангилалд тохирох өмчлөх бусад хөрөнгийн дүн, 1619

Хугацаа хэтэрсэн өмчлөх бусад хөрөнгө	дансны дүн нь хэвийн өмчлөх бусад хөрөнгийн дүнд тооцогдоно.
Хэвийн бус өмчлөх бусад хөрөнгө	
Эргэлзээтэй өмчлөх бусад хөрөнгө	
Муу өмчлөх бусад хөрөнгө	
Санхүүгийн түрээс	2070, 2071
Үл хөдлөх хөрөнгө	2010, 2011, 2020, 2021
Хөдлөх хөрөнгө	2030, 2031, 2040, 2041, 2050, 2051, 2060, 2061
Даатгалын үндсэн үйл ажиллагаанд зориулан авсан биет бус хөрөнгө	2110, 2111, 2112, 2120, 2121, 2122, 2130, 2131, 2132, 2140, 2141, 2142, 2150, 2151, 2152, 2160, 2161, 2162, 2610 дансдын даатгалын үндсэн үйл ажиллагаанд зориулан авсан биет бус хөрөнгөд хамаарах дүн.

--ooOoo--